

АНОТАЦІЯ

кваліфікаційної роботи магістра **Карпікової Євгенії Євгенівни**
на тему: **Геодемографічне дослідження країн Європейського Союзу**
Науковий керівник: **д.геогр.н., проф. Сегіда К.Ю.**

Актуальність дослідження. Актуальність геодемографічного дослідження країн Європейського союзу (ЄС) наразі обумовлена низкою причин. Головною із них є зміна демографічної поведінки та перебування у другому та третьому демографічних переходах. Багато країн ЄС стикаються із зростанням середнього віку населення та зменшенням народжуваності. Дослідження демографічних особливостей дозволяє визначити та розуміти тенденції старіння населення та його можливі впливи на соціально-економічні аспекти. Країни ЄС часто стикаються із значними міграційними потоками, як внутрішніми, так і з зовнішніми країнами. Дослідження міграційних тенденцій важливе для розуміння впливу міграції на структуру населення, економіку та культурні аспекти. Останні майже два роки саме в країнах ЄС спостерігається форс-мажорний міграційний вибух за рахунок вимушеної міграції українців – найбільшого міграційного потоку за останні 80 років. Демографічні показники, такі як рівень народжуваності та смертності, можуть впливати на економічний розвиток країн ЄС. Низька народжуваність та старіння населення можуть мати наслідки для працездатності та пенсійних систем. Зміни в демографічних показниках вимагають адаптації соціальних програм, освіти та систем охорони здоров'я. Дослідження демографічних особливостей допомагає у здійсненні належного планування та розробці ефективних соціальних стратегій. Загалом, розуміння демографічних особливостей є важливим для розвитку стратегій сталого розвитку, адаптації соціальних та економічних систем, а також формування політик для забезпечення благополуччя населення в країнах Європейського союзу.

Метою кваліфікаційної роботи магістра є проведення геодемографічного дослідження країн Європейського союзу, встановлення суспільно-просторових особливостей геодемографічних процесів у країнах ЄС.

Об'єкт дослідження – населення та геодемографічні процеси. *Предметом* дослідження виступає населення країн Європейського союзу та особливості геодемографічних процесів у 21 столітті.

Для досягнення зазначеної мети були поставлені дослідницькі завдання:

- Визначення місця демографії та геодемографії в системі наук, їхні головні положення, задачі та дослідження; розгляд фундаментальних геодемографічних термінів, а саме: населення, демографія, геодемографія, чисельність населення, щільність населення, народжуваність, смертність, природний приріст, старіння нації, рівень зайнятості та безробіття, індекс розвитку людського потенціалу; визначення головних методів та методики геодемографічного дослідження .
- Складання комплексної характеристики геодемографічних процесів у країнах Європейського союзу у 21 столітті, визначення тенденцій геодемографічних процесів, встановлення особливостей розподілу та динаміки населення, визначення просторово-часових особливостей природного та міграційного рухів;

- Встановлення суспільно-просторових особливостей геодемографічних процесів у країнах ЄС, вивчення індексу людського розвитку як універсального показника суспільного розвитку, виконання кластерного аналізу для групування країн ЄС за геодемографічними особливостями у 21 столітті; визначення геодемографічних тенденцій України в контексті євроінтеграції.

Методи дослідження: аналізу та синтезу, описовий, порівняльно-історичний та порівняльно-географічний, математико-статистичний, демографічної статистики, кластерний аналіз, графічний, картографічний, систематизації, узагальнення.

За темою дослідження взято участь у роботі міжнародних науково-практичних конференцій із доповідями, за результатами яких опубліковано тези:

- «Вимушені міграції українців в Італію під час війни» у рамках Міжнародної науково-практичної конференції «Регіон – 2023: суспільно-географічні аспекти» (м. Харків, 20 квітня 2023 р.);

- «Defense policy and national security of two powerful organizations – the US and the EU» у рамках Міжнародної науково-практичної конференції «Регіон-2022: стратегія оптимального розвитку» (м. Харків, 24 листопада 2022 р.);

- «Рівень безробіття серед населення Європи: причини, особливості та наслідки» у рамках Міжнародної науково-практичної конференції «Наука, освіта, технології і суспільство: тенденції, виклики, перспективи» (м. Житомир, 12 листопада 2022 р.);

- «Смертність немовлят у країнах ЄС, сучасні тенденції та територіальні особливості» у рамках Міжнародної науково-практичної конференції «Регіон – 2021: стратегія оптимального розвитку» (м. Харків, 21 жовтня 2021 р.);

- «До питання поширення COVID-19 у світі» у рамках Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Розвиток науки в умовах пандемії» (м. Чернівці, 8 травня 2020 р.).

- «Особливості природного руху населення України в загальноєвропейському контексті» у рамках XLII Міжнародної науково-практичної інтернет конференції «Актуальні проблеми сучасної науки» (м. Вінниця, 6 квітня 2020 р.);

- «Старіння населення Європи: причини, тенденції, просторові особливості» у рамках Міжнародної науково-практичної інтернет конференції «Сучасні виклики та проблеми науки» (м. Луцьк, 20 квітня 2020 р.)

- «Дитяча смертність у країнах Європи: просторово-часовий аспект» у рамках Міжнародної науково-практичної інтернет конференції «Наука – основа розвитку світу» (м. Ужгород, 1 вересня 2020 р.).

Кваліфікаційна робота магістра викладена на 96 сторінках, складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (64 позиції) та додатків. Містить 15 рисунків та вісім таблиць (п'ять із яких

Ключові слова – демографія, геодемографія, народжуваність, смертність, старіння населення, статеві-вікова структура, міграція, індекс людського розвитку, урбанізація.